

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут
«Українська інженерно-педагогічна академія»

Кафедра Кафедра педагогіки, методики та менеджменту освіти

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
**ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ І НОВІ ПІДХОДИ
ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ
ПРОФЕСІЙНОЇ СФЕРИ**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва)

спеціальність 015. Професійна освіта (за спеціалізаціями)
(шифр і назва)

освітня програма Професійна освіта (машинобудування)
(шифр і назва)

спеціалізація 015.34 Професійна освіта (машинобудування)
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

інститут ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»

2024 / 2025 навчальний рік

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Основні концепції і нові підходи до вирішення проблем професійної сфери» складено відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки Професійна освіта (Машинобудування)

_____ другий (магістерській)

 (назва рівня вищої освіти)
 спеціальності _____ 015. Професійна освіта _____
 спеціалізації _____ 015.34 Професійна освіта (Машинобудування) _____

Інформація про кафедру	Кафедра педагогіки, методики та менеджменту освіти Department of Pedagogy, methods and management of education сайт кафедри http://pmpn.uipa.edu.ua/?lang=uk
Інформація про викладача (-ів)	Кандидат історичних наук, доцент Бурбига Валентина Анатоліївна посилання на профайл викладача: https://docs.google.com/document/d/e/2PACX-1vQoipLucyMmHdNA96_jxtZjbGD8n-ki01X6n3rYuSDNSkTCi32QcH0EsIpPgOHU0w/pub електронна пошта: valentinaburbiga@karazin.ua
Сторінка дисципліни в системі дистанційного навчання	https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10753
Консультації з викладачем (-ами)	Он лайн консультації: Кандидат історичних наук, доцент Бурбига Валентина Анатоліївна - що вівторка 15.20 -16.40 за посиланням https://meet.google.com/fpc-kstk-vbb

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Курс «Основні концепції і нові підходи до вирішення проблем професійної сфери» призначений для формування цілісного уявлення про теоретико-методологічні засади та сучасні підходи до вирішення проблем у професійній сфері; оволодіння інноваційними освітніми інструментами та технологіями; вивчення філософсько-історичного контексту розвитку професійної сфери та вироблення практичних навичок з аналізу, прогнозування та критичного осмислення проблем для прийняття ефективних рішень у професійній освіті.

Вивчення навчальної дисципліни «Основні концепції і нові підходи до вирішення проблем професійної сфери» сприяє здобуттю таких компетенцій:

СК 1. Здатність застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти.

СК 3. Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти.

СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів системних знань щодо концептуальних підходів до вирішення проблем професійної сфери через аналіз її філософсько-історичного контексту; оволодіння новітніми методами та інструментами для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру; розвиток здатності створювати та інтегрувати нові освітні технології в освітнє середовище, критично осмислювати проблеми у професійній освіті та приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання для забезпечення якісного педагогічного консультування на всіх рівнях підготовки фахівців в закладах професійної, професійно-технічної та фахової передвищої освіти України.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- ознайомлення здобувачів освіти з особливостями ідентифікації становлення професійної сфери в різні історичні періоди та актуальними науковими підходами сучасності, що дозволить системно аналізувати еволюцію професійної освіти та прогнозувати тенденції її розвитку;

- формування наукової картини світу на базі основних теорій, концепцій, вчень становлення професійної сфери з метою розвитку здатності до розробки та впровадження інноваційних рішень у професійній освіті;

- формування досвіду створення освітнього середовища з урахуванням сучасних тенденцій становлення професійної сфери, зокрема через застосування нових освітніх інструментів і технологій та їх інтеграцію в освітній процес;

- сприяння розвитку критичного, креативного та рефлексивного мислення здобувачів для ефективного розв'язання професійних задач дослідницького та інноваційного характеру;

- розвиток здатності до комплексного аналізу проблем професійної освіти та прийняття обґрунтованих рішень щодо їх розв'язання на основі сучасних методологічних підходів;

- формування практичних навичок з розробки та впровадження інноваційних освітніх технологій у контексті модернізації професійної освіти;

- розвиток компетентностей щодо здійснення якісного педагогічного консультування та створення сприятливого освітнього середовища для досягнення визначених результатів навчання.

1.3. Кількість кредитів

3

1.4. Загальна кількість годин

90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни <i>Основні концепції і нові підходи до вирішення проблем професійної сфери</i>	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	год.
Самостійна робота	
60 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
Не передбачено	

1.5. Заплановані результати навчання

ПР 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.

- ПР 1.1: розуміти тенденції і концепції сталого розвитку та стану їх впровадження в освітню практику в умовах глобалізації;

- ПР 1.2: уміти аналізувати напрями перспективних ідей розвитку професійної сфери у контексті руху до європейської інноваційної системи професійної освіти та навчання;

- ПР 1.3: мати здатність здійснювати оцінку особливостей педагогічної діяльності у сфері професійної освіти.

ПР 7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти і забезпечує досягнення визначених результатів навчання.

- ПР 7.1: розуміти особливості створення освітнього середовища професійної освіти на основі основних концепцій і нових підходів до вирішення проблем професійної сфери;

- ПР 7.2: уміти застосовувати основні концепції і нові підходи до вирішення проблем професійної сфери.

СК 1. Застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та інноваційного характеру у професійній освіті.

- СК 1.1: розуміти філософсько-історичний контекст розвитку професійної сфери;

- СК 1.2: володіти методологією наукового пізнання для розв'язання дослідницьких та інноваційних задач;

- СК 1.3: уміти розробляти інноваційні рішення для подолання проблем у професійній освіті.

СК 3. Створювати та інтегрувати нові освітні інструменти і технології в освітнє середовище професійної освіти.

- СК 3.1: розуміти сучасні тенденції розвитку освітніх технологій та інструментів;

- СК 3.2: володіти методиками впровадження інноваційних освітніх технологій;

- СК 3.3: уміти створювати сприятливе освітнє середовище з використанням сучасних освітніх інструментів.

СК 4. Аналізувати, прогнозувати та вирішувати проблеми у професійній освіті.

- СК 4.1: розуміти сучасні підходи до аналізу та прогнозування розвитку професійної освіти;

- СК 4.2: володіти методами критичного осмислення проблем у професійній сфері;

- СК 4.3: уміти приймати ефективні рішення щодо розв'язання професійних проблем.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СФЕРИ

Тема 1. Філософсько-педагогічні засади становлення професійної сфери

Предмет, мета і завдання навчальної дисципліни. Освіта і педагогіка в предметному полі філософії. Концептуальні основи зародження професійної сфери. Філософсько-історичний контекст розвитку професійної освіти.

Тема 2. Історико-філософські витоки розвитку професійної сфери

Педагогічні погляди філософів давнього світу на розвиток професійної сфери. Історичні витоки напрямів розвитку професійної сфери в ідеях філософів Стародавнього світу. Формування базових концепцій професійної освіти.

Тема 3. Становлення професійної сфери в епоху Середньовіччя та Відродження

Погляди мислителів середніх віків та епохи Відродження у контексті розвитку професійної сфери. Концепції розвитку професійної сфери у філософсько-педагогічних поглядах середньовічних мислителів. Філософсько-педагогічні ідеї в духовній спадщині Київської Русі.

Розділ 2. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ПРОФЕСІЙНОЇ СФЕРИ

Тема 4. Розвиток професійної сфери в Новий час

Розвиток професійної сфери у країнах Західної Європи в XVII-XVIII ст. Формування та розвиток професійної сфери як чинник економічного руху країн Західної Європи. Становлення системного підходу до професійної освіти.

Тема 5. Наукові концепції професійної сфери XIX – XX століть

Наукові підходи західної педагогіки XIX – XX ст. до вирішення проблем професійної сфери. Проблеми та суперечності становлення сучасної професійної сфери у контексті глобальних трансформацій. Інноваційні підходи до розвитку професійної освіти.

Тема 6. Розвиток вітчизняної професійної освіти

Наукові витоки вітчизняної освіти XIX-початку XX століть у професійній сфері. Розвиток професійної сфери в Україні у контексті євроінтеграційних процесів. Особливості становлення національної системи професійної освіти.

Тема 7. Сучасні концепції розвитку професійної освіти

Сучасний дискурс розвитку професійної освіти. Інноваційні підходи до створення освітнього середовища професійної освіти. Перспективні напрями розвитку професійної сфери в умовах глобалізації.

Кожна тема включає:

- Лекційні заняття
- Практичні заняття
- Самостійну роботу (складання інтелект-карт, опрацювання теоретичного матеріалу, складання словника)
- Завдання у системі дистанційного навчання

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	п з	лаб	ін д	с.р.		лк	пз	ла б	ін д	с.р.
Розділ 1. Концептуальні основи становлення професійної сфери												
Тема 1. Філософсько-педагогічні засади становлення професійної сфери	16	4	2			10						
Тема 2. Історико-філософські витоки розвитку професійної сфери	7	2	2			3						
Тема 3. Становлення професійної сфери в епоху Середньовіччя та Відродження	11	2	2			7						
Разом за розділом 1	34	8	6			20						
Розділ 2. Наукові підходи до вирішення проблем професійної сфери												
Тема 4. Розвиток професійної сфери в Новий час	12	2	2			8						
Тема 5. Наукові концепції професійної сфери XIX – XX століть	16	2	2			12						
Тема 6. Розвиток вітчизняної професійної освіти	12	2	2			8						
Тема 7. Сучасні концепції розвитку професійної освіти	16	2	2			12						

Разом за розділом 2	56	8	8			40						
Усього годин	90	16	14			60						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історичні витоки напрямів розвитку професійної сфери в ідеях філософів Стародавнього світу	2
2.	Концепції розвитку професійної сфери у філософсько-педагогічних поглядах середньовічних мислителів та філософів епохи Відродження	2
3.	Формування засад професійної сфери в освітніх концепціях та духовній спадщині Київської Русі.	2
4.	Формування та розвиток професійної сфери як чинник економічного руху країн Західної Європи в XVII-XVIII ст.	2
5.	Проблеми та суперечності становлення сучасної професійної сфери у контексті глобальних трансформацій	2
6.	Розвиток професійної сфери в Україні у контексті євроінтеграційних процесів.	2
7.	Педагогічна діяльність у контексті сучасних проблем професійної сфери	2
Усього		14

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Складання інтелект-карти за темою «Освіта і педагогіка в предметному полі філософії. Концептуальні основи зародження професійної сфери». Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Складання словника.	3
2.	Підготовка до практичного заняття 1.	3
3.	Складання інтелект-карти за темою «Педагогічні погляди філософів давнього світу на розвиток професійної сфери». Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Складання словника.	4
4.	Підготовка до практичного заняття 1.	3
5.	Виконання завдання у системі дистанційного навчання №1.	3
6.	Складання інтелект-карти за темою «Погляди мислителів середніх віків та епохи Відродження у контексті розвитку професійної сфери». Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Складання словника.	4
7.	Підготовка до практичного заняття 2.	8
8.	Складання інтелект-карти за темою «Філософсько-педагогічні ідеї в духовній спадщині Київської Русі». Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Складання словника.	12
9.	Підготовка до практичного заняття 3.	4
10.	Виконання завдання у системі дистанційного навчання № 2.	4

11.	Складання інтелект-карти за темою «Розвиток професійної сфери у країнах Західної Європи в XVII-XVIII ст». Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу. Складання словника.	6
12.	Підготовка до практичного заняття 4.	6
	Разом	60

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

У залежності від виду занять використовуються такі методи:

– на лекціях – різні види бесід, розповідь, пояснення, лекція; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний та метод проблемного викладу; ілюстрація та демонстрація;

– на практичних/лабораторних заняттях – тренінг, виконання практичних/лабораторних завдань (вправ) репродуктивного та творчого характеру, моделювання й аналіз систем управління якістю та безпечністю харчової продукції, мікровикладання, тестування (фахове);

– у ході самостійної навчально-пізнавальної діяльності – вивчення навчальної та наукової літератури; аналіз, систематизація, класифікація, конспектування освітньої інформації; виконання вправ, пошук відповідей на запитання, складання таблиць, графіків, діаграм.

8. Методи контролю

Поточний контроль – виконання завдань (вправ), виступ, публічний захист виконаних завдань, усне опитування, експрес-опитування.

Підсумковий контроль – іспит.

9. Схема нарахування балів

для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен	Сума	
Розділ 1			Розділ 2			Разом			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	60	40	100
8	8	8	9	9	9	9			

T1, T2 ... – теми розділів

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

10. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	

1-49	незадовільно	не зараховано
------	--------------	---------------

11. Рекомендована література

Основна література

1. Завгородня Т. К. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. / Т. К. Завгородня, Л. М. Прокопів, І. В. Стражнікова. – Івано-Франківськ, 2014. – 160 с.
2. Опачко М. В. Філософія сучасної освіти: навч.-метод. посіб. / М. В. Опачко. – Ужгород : УжНУ, 2018. – 72 с.
3. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. / А. А. Сбруєва. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. – 319 с.
4. Теоретичні засади інтернаціоналізації вищої освіти: міжнародний досвід: монографія. – Ніжин : ПП Лисенко. – 2019. – 408 с.
5. Філософія освіти : навч. посіб. / за наук. ред. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. – 348 с.
6. Ярошук Л. Г. Історія педагогіки : навч.-метод. комплекс / Л. Г. Ярошук. – Бердянськ, 2013. – 392 с.

Допоміжна література

1. Берегова Г.Д. Значущість філософії освіти в історичному контексті / Г. Д. Берегова. – Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2016. – № 65. – С. 251–262.
2. Карпань І. Філософський аналіз концептуальних засад освіти для сталого розвитку / І. Карпань // Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. – Серія. «Філософія. Педагогіка». – 2021. – № 1 (1). – С. 36–41.
3. Коренева І. М. Феномен «Освіта для сталого розвитку» : сутність та сучасні особливості концепту / І. М. Коренева // Український педагогічний журнал. – 2018. – № 2. – С. 113–123.
4. Ніколаєв К. Д. Випереджаюча освіта для сталого розвитку як інноваційна форма організації освітнього простору передпідготовки вчителів / К. Д. Ніколаєв // Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова : зб. наук. пр. Серія Педагогічні та історичні науки. – 2015. – № 126. – С. 116–124.
5. Пролєєв С. Компетентнісний підхід у філософії освіти: можливості і проблеми / С. Пролєєв, В. Шамрай // Філософія освіти. – 2017. – № 1(20). – С. 196–212.
6. Родигіна І. В. Філософські основи компетентнісного підходу в освіті / І. В. Родигіна // Педагогіка і психологія. Вісник Академії педагогічних наук. – 2015. – № 1. – С. 14–20.
7. Рябченко В. Фальсифікація вищої освіти в Україні як суспільна проблема: світоглядно-компетентнісний підхід / В. Рябченко // Вища освіта України. – 2014. – № 4. – С. 16–22.
8. Черкашенко В. Стратегічна модернізація освітньої системи / В. Черкашенко // Директор школи. – 2013. – № 2 (січ.). – С. 19–26.
9. Шафаренко М. Філософія освіти / М. Шафаренко. – Суми : Мрія, 2014. – 285 с.
10. Яковлев А. О. Філософські концепції освіти: методологічний і аналітичний потенціал / А. О. Яковлев // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2013. № 2 (16). – С. 91–100.
11. Bratanich V. Conceptual principles of education for sustainable development / V. Bratanich, I. Karpan, N. Chernikova, T. Motuz, T. Lysokolenko // European Center of Sustainable Development, ICSD – Rome, Italy. – 2020. – P. 99–114. doi : 10.14207/ejsd.2020.v9n2p99.

12. . Olds K. Globalizing Higher Education and Research for the Knowledge Economy / K. Olds, S. Robertson // Coursera, 2014. – [Internet-resource]. – Mode of Access : <https://www.coursera.org/course/globalhighered>.
13. Phillips D. Philosophy of Education / D. Phillips, H. Siegel // The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Autumn 2013 Edition). E. Zalta 19 (ed.) [Electronic recourse]. – Access mode: <http://plato.stanford.edu/archives/15-August-2013/entries/education-philosophy1>.
14. Pronikova I. Modernization of School Economic Education Ideas in Ukraine between 2012 and 2017 years / I. Pronikova // European Applied Sciences. – 2018. – № 4. – Stuttgart (Germany): ORT Publishing. – P. 27–29.

12. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт дистанційної освіти УІПА. Режим доступу: <https://do.uipa.edu.ua/>.
2. Закон України «Про освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Закон України «Про вищу освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
4. Закон України «Про професійну(професійно-технічну) освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.

Зміст силабусу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни.

Завідувачка кафедри

Наталія БРЮХАНОВА